

19 09 2017

Projekt Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniający dyrektywę 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników zagrożeniem dotyczącym narażenia na czynniki rakotwórcze i mutagenne podczas pracy

Choroby nowotworowe związane z narażeniem na czynniki rakotwórcze w pracy stanowią poważny problem we wszystkich państwach Unii Europejskiej. Choroby te są przyczyną około 53% zgonów związanych z pracą. Dla porównania w przypadku chorób układu krążenia odsetek ten wynosi 28 %, a w przypadku chorób układu oddechowego 6 %¹.

Jedno z priorytetowych działań określonych w programie prac Komisji Europejskiej z 2016 r. jest poprawa ochrony zdrowia pracowników poprzez ograniczenie narażenia zawodowego na działanie rakotwórczych czynników chemicznych, zwiększenie skuteczności prawodawstwa UE w tym obszarze oraz zagwarantowanie większej przejrzystości i zapewnienie podmiotom gospodarczym równych warunków działania. Podstawowym działaniem Komisji w tym obszarze jest ustalanie wiążących wartości dopuszczalnych poziomów narażenia zawodowego (binding occupational exposure limit value – BOELV) dla substancji chemicznych spełniających kryteria klasyfikacji dla czynników rakotwórczych kategorii 1A lub 1B, zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 (CLP)².

W wyniku prac Komisja Europejska zaproponowała ustanowienie nowych dopuszczalnych wartości narażenia dla 11 czynników chemicznych i zmianę dla 2 czynników (chlorek winylu, pyły drewna) oraz pozostawienie wartości dla benzenu. Na podstawie wyników przeprowadzonej oceny skutków szacuje się, że działania w tym obszarze pozwolą ocalić około 100 000 istnień ludzkich do 2069 r.

Propozycja wprowadzenia nowych i zweryfikowanych wartości dopuszczalnych dla czynników rakotwórczych i mutagennych została przedstawiona w projekcie dyrektywy zmieniającej dyrektywę 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych podczas pracy³. Zgodnie z art. 16 tej dyrektywy Rada ustala wartości graniczne na podstawie dostępnych informacji, włącznie z danymi naukowymi i technicznymi, w odniesieniu do wszystkich czynników rakotwórczych lub mutagenów, co do których jest to możliwe. Przepisy dyrektywy mają zastosowanie do wszelkich czynników chemicznych rakotwórczych kategorii 1A lub 1B, zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 (CLP).

Przepisy dyrektywy mają również zastosowanie do wszelkich substancji, mieszanin lub procesów, o których mowa w załączniku I do tej dyrektywy, a także do wszelkich substancji lub mieszanin

---

¹ Zgromadzone na szczęblu europejskim szacunkowe dane dotyczące obrażeń doznanych w pracy i złego stanu zdrowia spowodowanego pracą, [Work-related Illnesses Identification, Causal Factors and Prevention Safe Work – Healthy Work – For Life](#), Takala, J., Workplace Safety and Health Institute, Singapur, prezentacja przygotowana na konferencję prezydencji UE zorganizowaną w Atenach w czerwcu 2014 r.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006, Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1.

³ Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) (wersja skodyfikowana) (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 50.

powstałych w wyniku procesu, o którym mowa w tym załączniku. Załącznik I do dyrektywy zawiera obecnie wykaz zidentyfikowanych procesów oraz substancji powstających w wyniku tych procesów. Celem tego wykazu jest dostarczenie pracownikom, pracodawcom i organom odpowiedzialnym za egzekwowanie prawa informacji pozwalających im ustalić, czy dany czynnik lub proces chemiczny, który nie został sklasyfikowany zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008, jest objęty zakresem dyrektywy. Obecnie w załączniku I widnieje pięć pozycji.

W projekcie dyrektywy zostało podanych szereg ogólnych minimalnych zaleceń służących wyeliminowaniu lub ograniczeniu narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych. Pracodawcy muszą identyfikować i oceniać ryzyko narażenia pracowników na działanie określonych czynników rakotwórczych (i mutagennych) oraz muszą zapobiegać takiemu narażeniu w przypadku wystąpienia wspomnianego ryzyka. Odpowiednie procesy lub czynniki chemiczne należy zastąpić procesami lub czynnikami chemicznymi, które nie będą stwarzały żadnego zagrożenia lub które będą stwarzały mniejsze zagrożenie, jeżeli będzie to technicznie wykonalne. Jeżeli takie działanie nie będzie technicznie wykonalne, chemiczne czynniki rakotwórcze muszą – stosownie do możliwości technicznych – być wytwarzane i stosowane w systemach zamkniętych, aby nie dopuścić do narażenia na ich działanie. Jeżeli wspomniane ograniczenie również okaże się niemożliwe ze względów technicznych, poziom narażenia pracowników na działanie tych czynników musi zostać zmniejszony do tak niskiego poziomu, na jaki pozwalają możliwości techniczne. Postanowienia te wynikają z obowiązku minimalizacji narażenia ustanowionego w art. 5 ust. 2 i ust. 3 dyrektywy.

Poza wprowadzeniem tych ogólnych minimalnych wymagań w dyrektywie jednoznacznie wskazano, że ustanawianie dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego na działanie określonych czynników rakotwórczych i mutagennych drogą inhalacyjną stanowi integralną część mechanizmu ochrony pracowników⁴. Wartości te należy ustanowić dla czynników chemicznych, dla których jeszcze tego nie zrobiono oraz ustalać je na podstawie najnowszych danych naukowych⁵. Konkretnie dopuszczalne wartości narażenia ustanowione dla określonych czynników chemicznych wymieniono w załączniku III do dyrektywy.

W wyniku prac Komisji Europejskiej i Komitetu Doradczego ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia (Advisory Committee on Safety and Health) zostały ustalone i uzgodnione ze wszystkimi państwami UE wartości wiążące dopuszczalnych poziomów narażenia zawodowego dla 14 następujących czynników rakotwórczych: **pyły drewna twardego, związki chromu (VI), ogniotrwałe włókna ceramiczne, krzemionka krystaliczna w formie pyłu respirabilnego, benzen, chlorek winylu, tlenek etylenu, 1,2-epoksypropan, akrylamid, 2-nitropropan, o-toluidyna, 1,3-butadien, hydrazyna, bromoetylen.**

W załączniku III część A do dyrektywy 2004/37/WE dodano następujące wpisy:

---

⁴ Artykuł 1 ust. 1 i motyw 13 dyrektywy.

⁵ Motyw 13 dyrektywy.

Nr CAS ⁽⁶⁾	Nr WE ⁽⁷⁾	NAZWA CZYNNIKA	WARTOŚCI DOPUSZCZALNE Ośmiogodzinne ⁽⁸⁾			Adnotacje ⁽⁹⁾	Środki przejściowe
			mg/m ³ ⁽¹⁰⁾	ppm ⁽¹¹⁾	f/ml ⁽¹²⁾		
–	–	Pyły drewna twardego	2 ⁽¹³⁾	–	–	–	Wartość dopuszczalna: 3 mg/m ³ do dnia..... [5 lat po dacie wejścia w życie niniejszej dyrektywy zmieniającej]
–	–	Związki chromu (VI), które są czynnikami rakotwórczymi w rozumieniu art. 2 lit. a) ppkt (i) tej dyrektywy (jako chrom(VI))	0,005	–	–	–	Wartość dopuszczalna: 0,010 mg/m ³ do dnia ...[5 lat po dacie transpozycji niniejszej dyrektywy zmieniającej] Wartość dopuszczalna: 0,025 mg/m ³ w odniesieniu do procesów spawania lub cięcia plazmowego lub podobnych procesów roboczych powodujących powstawanie dymu; do dnia ... [5 lat po dacie transpozycji niniejszej dyrektywy zmieniającej]
–	–	Ogniotrwałe włókna ceramiczne, które są czynnikami rakotwórczymi w rozumieniu art. 2 lit. a) ppkt (i) tej dyrektywy	–	–	0,3	–	
–	–	Krzemionka krystaliczna w formie pyłu respirabilnego	0,1 ⁽¹⁴⁾	–	–	–	
71-43-2	200-753-7	Benzen	3,25	1	–	Skóra	
75-01-4	200-831-0	Chlorek winylu	2,6	1	–		
75-21-8	200-849-9	Tlenek etylenu	1,8	1	–	Skóra	
75-56-9	200-879-2	1,2-Epoksypropan	2,4	1	–	–	
79-06-1	201-173-7	Akrylamid	0,1	–	–	Skóra	
79-46-9	201-209-1	2-Nitropropan	18	5	–	–	
95-53-4	202-429-0	o-Toluidyna	0,5	0,1	–	Skóra	
106-99-0	203-450-8	1,3-Butadien	2,2	1	–	–	
302-01-2	206-114-9	Hydrazyna	0,013	0,01	–	Skóra	
593-60-2	209-800-6	Bromoetylen	4,4	1	–	–	

Przygotowała i opracowała dr Małgorzata Pośniak, CIOP-PIB

⁶ Nr CAS: Numer w rejestrze Chemical Abstracts Service.

⁷ Nr WE, tj. europejski wykaz istniejących substancji o znaczeniu komercyjnym (EINECS), Europejski Wykaz Notyfikowanych Substancji Chemicznych (ELINCS) lub już nie polimer (NLP) to oficjalny numer danej substancji w Unii Europejskiej, zgodnie z częścią 1 sekcja 1.1.1.2 w załączniku VI do rozporządzenia WE nr 1272/2008.

⁸ Zmierzone lub obliczone w odniesieniu do okresu referencyjnego wynoszącego osiem godzin, jako średnia ważona w funkcji czasu (TWA).

⁹ Adnotacja dotycząca skóry przypisana wartości dopuszczalnej narażenia zawodowego wskazuje na możliwość znacznego wchłaniania przez skórę.

¹⁰ mg/m³ = miligramy na metr sześcienny powietrza w temperaturze 20°C oraz 101,3 kPa (ciśnienie 760 mm słupka rtęci).

¹¹ ppm: cząsteczek na milion do objętości powietrza (ml/m³).

¹² f/ml = włókien na mililitr

¹³ Frakcja wdychana: jeżeli pyły drewna twardego są mieszane z innymi pyłami drewna, wartość dopuszczalna dotyczy wszystkich pyłów drewna obecnych w tej mieszaninie.

¹⁴ Frakcja respirabilna.

¹⁰ Dopuszczalna wartość krótkoterminowego narażenia (STEL). Wartość dopuszczalna, powyżej której narażenie nie powinno mieć miejsca i która dotyczy 15-minutowego okresu, chyba że postanowiono inaczej.